

ISLÁMSKÝ REFORMISMUS

Jan Sušer

Zaměříme-li pozornost na islámský reformismus, vyvstanou před námi dvě krajiny, rozlehlé i zcela rozdílné. Zástupci první věří, že pravá podstata islámu byla již dávno zjevena a praktikována generací ctihodných zbožných předků (*as-salaf as-sálih*) a co nad to jest, od Zlého jest. Druzí jsou přesvědčeni, že jádro islámu (a možná i jádro každého náboženství) tkví v jeho ctnostech a že skutečně islámská společnost má tyto ctnosti podporovat a zavrňovat to, co je s nimi v rozporu. První skupina si tak reformu představuje konzervativně, tedy ve smyslu zachování toho, co bylo. Druhá pak, řekněme, progresivně, tradicionalisticky, tedy ve smyslu následování tradice v tom, co bude. Víme, že obě skupiny se na sebe vzájemně dívají poněkud nevráživě.

Oba typy reformy by samostatně zaplnily stránky Dingiru bez větších potíží, oba jsou z odborného hlediska velice zajímavé. První skupina splyvá často s tradicí odkazující na Muhammada ibn Abdalwahhába a dále do minulosti směřuje k teologu Ibn Tajmíjovi. Druhá skupina vykazuje zpravidla vazby na různé školy súfismu, tedy islámské mystiky, a hlásí se k tomu či onomu súfijskému šajchu či pírovi.

V tomto čísle Dingiru naleznete téměř výhradně příspěvky věnující se druhému směru. Autor knihy *Taríqa naqšbandíja haqqáníja* Mgr. **Daniel Křížek**, Ph.D., nás v prvním příspěvku krátce seznamuje s duchovní cestou a odkazem nedávno zesnulého Šajcha Názima. Následuje novodobé poselství súfismu dle učení dr. Džaváda Núrbačše, tedy pojednání o súfijském řádu ni^{matulláhíja} od Mgr. **Magdy Chmelové**. Prof. PhDr. **Luboš Kropáček**, CSc., přispívá článkem o velmi nonkonformním společenství syrských alawitů, které vyrůstá z ismá'ílíjské odnože ší'ity, a zamýšlí se nejen nad jejich specifickou synkretistickou naukou, která je v muslimském světě považována spíše za excesivní, ale také nad politickými aspekty jejich působení.

V kontextu islámského progresivního reformismu bývá snad nejčastěji zmiňována víra, která ale sama sebe vnímá jako od islámu od počátku zcela odlišnou a odtrženou. Politické principy víry bahá'í a její vizi nového světového řádu, vystavěného na základech zbožnosti a tolerance, načrtává doktorandka Mgr. **Kristýna Pilecká**. Všimá si mimo jiné souznění základních principů bahá'í světové vize a projektu Světový étos katolického teologa Hanse Künga. – Téma přímo explozivní vnáší do našeho čísla Mgr. **Gabriela Ůzel Volfová**, která ve svém článku *Muži a ženy jsou si přáteli* zpracovává téma islámského feminismu. Ten není vždy konformní s obdobným hnutím na Západě, ale i v rámci islámské zbožnosti přináší zajímavé impulzy a alternativní výklady Koránu a tradic.

Slovenský religionista doc. **Dušan Deák**, Ph. D., se v článku zabývá vztahem mystické a skripturalistické reformace v jižní Asii, zvláště pak působením Šajcha Ahmada Sirhindího a Šáha Walíjulláha a činností univerzity Dár-ul Ulúm v indickém Dévbandu. – Naše číslo by nebylo kompletní bez příspěvku o výrazném reformním hnutí původem z Turecka, hnutí Hizmet Cemaati Fethullaha Gülena, které je známé nejen svou etikou a vroucí vnitřní zbožností, ale i snahou tyto své principy vnášet např. do ekonomiky. Základní přehled o tomto hnutí nabízí čtenáři turkolog a arabista PhDr. **Gabriel Pirický**, M. A., Ph. D. Studie je doplněna rozhovorem doc. **Pavla Hoška**, Th. D., s předsedou u nás působícího gülenovského hnutí Mozaiky Huseyinem Ozorencikem.

Závěrem zmiňme ještě zprávu, která naše téma nenásilně otvírá: pro rubriku „z domova“ zpracoval a přehledně utřídil PhDr. Bronislav Ostřanský, Ph. D., shrnutí všech islámských kauz a témat, která otřásala českými médii v uplynulém roce 2014, a doplnil jej svým komentářem.

OBSAH

Odluka státu a církve (*Jiří Hoblík*) 110

Zahraničí

Náboženství po Majdanu (*Marek Dluhoš*) 112
Kauza Goel Ratson (*Tomáš Novotný*) 114

Z domova

Islám v Česku roku 2014 (*Bronislav Ostřanský*) 116

Téma

Odkaz šajcha Názima (*Daniel Křížek*) 118
Súfijský řád ni^{matulláhíja} (*Magda Chmelová*) 120
Alawitě na rozcestí (*Luboš Kropáček*) 122
S vizí nového řádu světa (*Kristýna Pilecká*) 125
Muži a ženy jsou si přáteli (*Gabriela Ůzel Volfová*) 128
Mezi mystikou a skripturalizmem (*Dušan Deák*) 131
Gülenovo spoločenstvo (*Gabriel Pirický*) 134

Rozhovor s Huseyinem Ozorencikem

Přijď, přijď, ať jsi kdokoli (*Pavel Hošek*) 136

Info-servis

..... 138

Události

Daršan svámího Višvánandy (*Josef Křížek*) 140
Oslavy 600 let od obnovení 140
přijímání chleba i kalicha (*Tomáš Najbrt*)
Matka Meera poprvé v Praze (*Zdeněk Vojtíšek*) 140

Recenze

Islám v německy hovořících zemích (*Tomáš Janků*) 141
O čem vypovídají budovy krematorií 141
(*Ruth J. Weiniger*)
Velký arahat Fráňa Drtikol (*Martin Dojčár*) 142
Zdařilé vydání Wásitského vyznání (*Jan Sušer*) 143

Čtení

Islámský reformismus
(*Richard Hlaváček a Jan Kondrys*)

Bc. **Jan Sušer** (*1984) pracuje jako redaktor v odborném nakladatelství. Zabývá se mormonismem, západním esoterismem a levicovou teorií.